

Sanoma Television Oy
PL 1019
00101 Helsinki

Hurjat Poliisivideot -ohjelma

PÄÄTÖS TELEVISIO- JA RADIOTOIMINNASTA ANNETUN LAIN 19 §:N RIKKOMISESTA

Asian tausta

Viestintäviraston tietoon on saatettu, että osa JIM-kanavalla lähetetyistä Hurjat poliisivideot -ohjelman (alkuperäinen nimi "Most shocking") jaksoista on saanut Valtion elokuvatarkastamon tarkastuksessa ikärajalukuituksen K-18. Kyseiset jaksot on lähetetty JIM-kanavalla 20.6.2009 klo 22.00, 27.7.2009 klo 22.00, 7.9.2009 klo 22.00 ja 5.10.2009 klo 22.00.

Lisäksi Viestintävirasto on ohjelmaopastietojen perusteella todennut, että JIM-kanavalla on lähetetty 19.10.2009 klo 22.00 ja 26.10.2009 klo 22.00 Hurjat poliisivideot -ohjelman jaksot, jotka ovat saaneet Valtion elokuvatarkastamon 8.10.2009 päivätyillä päätöksillä ikärajalukuituksen K-18.

Säännökset ja tulkintakäytäntö

Viestintävirasto valvoo televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 35 §:n nojalla kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Viestintävirasto voi lain 36 §:n nojalla antaa asianosaiselle huomautuksen ja velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä, mikäli se katsoo, että asianosainen on rikkonut televisio- ja radiotoiminnasta annettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n (muutettu 778/2000) mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että televisio-ohjelmat, jotka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai kauhua herättämällä taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen, lähetetään sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso televisio-ohjelmia.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n 2 momentin mukaan mikäli televisiotoiminnan harjoittaja lähettää 1 momentissa tarkoitetun ohjelman, sen haitallisuudesta lasten kehitykselle on ilmoitettava ennen ohjelman lähettämistä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos läheyyksessä on koko ohjelman lähetysajan näkyvissä tunnus, josta ilmenee ohjelman haitallisuus lasten kehitykselle.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n tulkintakäytännössä on ollut käytössä neljä vedenjakajakellonaikaa ikärajoineen. Käytännön mukaan alle 11-vuotiaille haitallisia ohjelmia ei saa lähettää arkisin ennen klo 17.00, alle 13-vuotiaille haitallisia ohjelmia ei saa lähettää arkisin ennen klo 19.00, alle 15-vuotiaille haitallisia ohjelmia ei saa lähettää ennen klo 21.00 ja alle 18-vuotiaille haitallisia ohjelmia ei saa lähettää ennen klo 23.00. Pornografisia ohjelmia ei saa lähettää ennen klo 24.00. Voimassa oleva tulkintakäytäntö perustuu Yleisradion Oy:n, MTV Oy:n ja Nelosen allekirjoittamaan, 5.11.2007 päivättyyn itsesääntelysopimukseen.

Viestintävirasto on 19.12.2007 antanut kannanoton¹, jossa Viestintävirasto on todennut soveltavansa tulevissa televisio- ja radiotoimintaa koskeissa ratkaisuissaan televisioyhtiöiden sopimuksesta ja kannanotostaan ilmeneviä periaatteita kaikkien kotimaisten televisiotoiminnan harjoittajien ohjelmistoihin.

Viestintävirasto on 19.3.2004 päivätyssä kannanotossaan (Dnro 300/9220/2004) todennut, että tv-yhtiöt vastaavat itse ohjelmien luokittelusta. Luokittelussa ne voivat käyttää apunaan Valtion elokuvatarkastamon ikärajalukitusten perusteita. Vastuu ohjelmien lähetysajoista on siis kyseistä ohjelmaa lähettävällä tv-yhtiöllä.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain perustelujen (HE 34/1998 vp) mukaan jos televisio-ohjelma on Valtion elokuvatarkastamon tarkastama, tulisi televisio-ohjelman sijoittelussa ottaa soveltuvin osin huomioon ne ikärajalukitukset, jotka elokuvia sekä video- ja muita kuvaohjelmia koskeissa laeissa on säädetty. Televisiotoiminnan harjoittaja voisi myös halutessaan tarkastuttaa ennakolta lähetettäväksi aiotun ohjelman elokuvatarkastamossa.

Viestintävirasto noudattaa valvontatoiminnassaan Valtion elokuvatarkastamon antamia tv-ohjelmien ja elokuvien ikärajalukituksia.

Viestintävirasto on vakiintuneesti edellyttänyt, että sarjaohjelmien osalta ikärajalukitus ja sen mukainen sijoittelu arvioidaan jokaisen sarjan jakson osalta erikseen.

Sanoma Television Oy:n selvitykset asiassa

Viestintävirasto pyysi 12.10.2009 päivätyllä kirjeellä Sanoma Television Oy:ltä selvitystä siitä, miten Hurjat poliisivideot -ohjelman 20.6.2009, 27.7.2009, 7.9.2009 ja 5.10.2009 lähetettyjen jaksojen lähettämisessä on noudatettu lasten kehitykselle haitallisten ohjelmien lähettämistä koskevia säännöksiä huomioiden erityisesti jaksojen lähetysajan ja lasten kehitykselle haitallisuudesta ilmoittamisen. Lisäksi Viestintävirasto pyysi jaksoista tallenteen, josta ilmenee onko jaksojen haitallisuudesta lapsille ilmoitettu ennakkoon tai pidetty lähetyksen ajan näkyvillä lapsille haitallisista ohjelmista kertovaa tunnusta.

Viestintävirasto vastaanotti Sanoma Television Oy:n 28.10.2009 päivätyn selvityksen asiassa ja tallenteen kyseisistä jaksoista. Selvityksessään Sanoma Television Oy vahvisti, että selvityspyynnön kohteena olevat jaksot on lähetetty klo 22.00 JIM-kanavalla. Sanoma Television Oy vetosi selvityksessään siihen, että lähettäjäyrityksellä ei tyypillisesti ole käytössään elokuvatarkastamon antamaa ikärajalukitusta sillä hetkellä, kun se tekee päätöksiä ohjelmien lähetysajoista. Sanoma Television Oy totesi, että se oli arvioinut, että Hurjat poliisivideot -ohjelma soveltuisi lähetettäväksi merkinnällä K-15 klo 22.00 alkavalla ohjelmapaikalla. Sanoma Television Oy:n toimittama tallenne ei sisältänyt jaksoja siinä muodossa, kuin ne oli

¹ Viestintäviraston kannanotto: Lapsille haitalliset ohjelmat 1927/9220/2007, annettu 19.12.2007

lähetetty JIM-kanavalla. Viestintävirasto pyysi Sanoma Television Oy:tä toimittamaan tallenteet uudelleen, mutta Sanoma Television Oy totesi, että tallenteita ei voida enää toimittaa, koska niitä säilytetään vain lain sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä (460/2003) edellyttämät 21 vuorokautta.

Tämän jälkeen Viestintävirasto totesi ohjelmaopastietojen perusteella, että JIM-kanavalla on lähetetty 19.10.2009 klo 22.00 ja 26.10.2009 klo 22.00 Hurjat poliisivideot -ohjelman jaksot, jotka ovat myös saaneet Valtion elokuvatarkastamon tarkastuksessa ikärajaluokituksen K-18. Viestintävirasto pyysi 11.11.2009 päivätyllä lisäselvityspyynnöllä Sanoma Television Oy:ltä selvitystä siitä, miten 19.10.2009 klo 22.00 ja 26.10.2009 klo 22.00 lähetettyjen jaksojen lähettämistä on noudatettu lasten kehitykselle haitallisten ohjelmien lähettämistä koskevia säännöksiä huomioiden erityisesti jaksojen lähetyksajan ja lasten kehitykselle haitallisuudesta ilmoittamisen. Lisäksi Viestintävirasto pyysi jaksoista tallenteen, josta ilmenee onko jaksojen haitallisuudesta lapsille ilmoitettu ennakkoon tai pidetty lähetyksen ajan näkyvillä lapsille haitallisista ohjelmista kertovaa tunnusta.

Viestintävirasto vastaanotti Sanoma Television Oy:n 17.11.2009 päivätyt lisäselvityksen ja tallenteen 19.10.2009 ja 26.10.2009 lähetetyistä jaksoista. Selvityksessään Sanoma Television Oy totesi, että se on lähettänyt selvityspyynnön kohteena olevat jaksot klo 22.00 JIM-kanavalla. Sanoma Television Oy toisti selvityksessään sen, että Valtion elokuvatarkastamon antama ikärajaluokitus ei ollut yhtiön tiedossa, kun päätös lähetyksajoista oli jo tehty ja tieto lähetettävistä jaksoista välitetty mm. ohjelma-aikatauluja tarjoaville tiedotusvälineille.

Valtion elokuvatarkastamon päätökset

Valtion elokuvatarkastamo on antanut alla luetelluilla päätöksillä ikärajaluokituksen K-18 Viestintäviraston selvityspyynnön kohteina olleille Hurjat poliisivideot -ohjelman jaksoille. Jaksot oli tuotu tarkastukseen tallennelevitystä (DVD) tai tilausvideopalvelua (VoD) varten.

- 8.10.2009 koskien 19.10.2009 klo 22.00 ja 26.10.2009 klo 22.00 lähetettyjä jaksoja
- 1.10.2009 koskien 5.10.2009 klo 22.00 lähetettyä jaksoa
- 4.9.2009 koskien 7.9.2009 klo 22.00 lähetettyä jaksoa
- 27.7.2009 koskien 27.7.2009 klo 22.00 lähetettyä jaksoa
- 22.7.2009 koskien 20.6.2009 klo 22.00 lähetettyä jaksoa

Valtion elokuvatarkastamo on perustellut ikärajaluokitusta K-18 mm. väkivaltakohtausten oletetulla aitoudella ja viihteen kontekstissa esittämisellä. Valtion elokuvatarkastamo on myös nostanut esille sen, että osa tarkastetuista jaksoista antaa perusteita myös arvioon rikoslain vastaisesta väkivaltakuvauksesta.

Viestintäviraston ratkaisu ja perustelut

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n mukaisesti Viestintävirasto huomauttaa Sanoma Television Oy:tä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n rikkomisesta.

Viestintävirasto velvoittaa Sanoma Television Oy:tä huolehtimaan jatkossa siitä, että lapsille sopimatonta materiaalia ei esitetä ennen sille määrättyä ajankohtaa. Viestintävirasto velvoittaa Sanoma Television Oy:tä huolehtimaan myös siitä, että lapsille haitallisten ohjelmien lähettämistä ilmoitetaan ennakkoon tai koko ohjelman lähetyksajan pidetään näkyvillä tunnusta, josta ilmenee ohjelman haitallisuus lasten kehitykselle. Vies-

tintävirasto edellyttää, että sarjaohjelmien osalta ikärajaluokitus ja sen mukainen sijoittelu arvioidaan jokaisen sarjan jakson osalta erikseen.

Valtion elokuvatarkastamon on antanut JIM-kanavalla 20.6.2009, 27.7.2009, 7.9.2009, 5.10.2009, 19.10.2009 ja 26.10.2009 lähetetyille Hurjat poliisivideot -ohjelman jaksoille ikärajaluokituksen K-18. Lasten kehitykselle haitallisten ohjelmien lähetysajankohtia käsittelevän televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n tulkintakäytännön mukaan alle 18-vuotiaille haitallisia ohjelmia ei saa lähettää ennen klo 23.00. Sanoma Television Oy on selvityksissään todennut lähettäneensä edellä mainitut jaksot JIM-kanavalla klo 22.00.

Sanoma Television Oy on vedonnut siihen, että Valtion elokuvatarkastamon antamat ikärajaluokitukset eivät olleet sen tiedossa, kun päätös jaksosten lähetysajoista tehtiin. Lähetysaikoja koskevien päätösten tekemisen ajankohdalla ei kuitenkaan ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko televisio- ja radiotoiminnan harjoittaja noudattanut televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 §:n säännöksiä ja tulkintakäytäntöä. Lisäksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain perusteluissa on todettu, että televisio- ja radiotoiminnan harjoittaja voi myös halutessaan tarkastuttaa ennakolta lähetettäväksi aiotun ohjelman elokuvatarkastamossa.

Viestintävirasto on myös tutustunut Sanoma Television Oy:n toimittamiin tallenteisiin. Tallenne, joka sisälsi 20.6.2009, 27.7.2009, 7.9.2009, 5.10.2009 lähetetyt Hurjat poliisivideot -ohjelman jaksot ei sisältänyt jaksoja siinä muodossa, kuin ne oli lähetetty JIM-kanavalla. Näin ollen Viestintävirasto ei voi tallenteen perusteella arvioida, onko jakson haitallisuudesta lapsille ilmoitettu ennakoon tai pidetty lähetyksen ajan näkyvillä lapsille haitallisista ohjelmista kertovaa tunnusta. Viestintävirasto toteaa, että 19.10.2009 ja 26.10.2009 lähetettyjen Hurjat poliisivideot -ohjelman jaksosten alussa oli ilmoitettu ikärajaluokituksesta K-15.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Apulaisjohtaja

Merja Saari

Lakimies

Hanna Heiskanen